

автомобильный и железнодорожный транспорт. Опыт «Нибулона», который ежегодно увеличивает количество транспортных средств для перевозки зерновых речным транспортом, доказывает эффективность и прибыльность данной программы.

В 2012 году Днепром были перевезены 1 млн тонн зерна, за 9 месяцев 2013 года показатель составил 926,5 млн тонн, что дает возможность предполагать увеличения показателя в 2013 году. Однако, существуют и проблемы транспортировки грузов по реке, связанные с нехваткой зерновых элеваторов, прилегающих к речным портам. На Днестре построены 9 таких элеваторов, все они частные: 7 из них принадлежат компании «Нибулон», 1 – «Укрречфлоту» и 1 – «Гермес Трейдинг».

Характерной для рек проблемой является финансирование гидротехнических сооружений. Нехватка бюджетных денег приводит к замедлению развития водной магистрали. В связи с этим, компания «Нибулон» разрабатывает собственные стратегии по устранению данной проблемы. Сотрудничая с ГП «Укрводпуть», компания «Нибулон» планирует заняться дноуглубительными работами на территории портов Днестра. Данный вопрос находится в состоянии рассмотрения.

Выводы данного исследования и перспективы дальнейших работ в этом направлении. Прогнозируемое увеличение урожая зерновых культур несет за собой ряд вопросов, основными из которых являются: хранение и его транспортировка. Украина в 2013/2014 маркетинговом году по прогнозам USDA займет 4 место по экспорту зерна в мире (28,8 млн тонн). Железнодорожный и автомобильный транспорт используют при перевозке зерна в морские порты наиболее часто. В данной статье рассмотрена возможность использования речного транспорта для данных

целей. Являясь менее затратным и более экологически чистым, данный транспорт способен конкурировать на рынке перевозок.

Анализируя состояние государственного вагонного парка, делается вывод о необходимости введения частных инвестиций в транспортную индустрию страны. Закон «О морских портах» также предполагает работу порта на основе государственно-частного партнерства.

Развитие морского транспорта путем покупки новых балкеров или балкеров Second Hand может существенно повысить вливания в бюджет Украины. Характеризуется флот компании «Нибулон», которая успешно функционирует на территории Украины.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. О морских портах Украины: закон Украины от 04.07.2013 № 406-VII // Собрание законодательства. – 2013 (ст. 65).
2. Головки С. Конкуренентоспособность грузоперевозок речным транспортом Украины / С. Головки // Порты Украины. – 2013. - №9 (131). – С.34-36.
3. Мезенцев В. На путях государственно-частного партнерства / В. Мезенцев // Порты Украины. – 2013. - №9 (131). – С.40-41.
4. Предпринимательство в торговом судоходстве: [учебник для курсантов морских вузов] / Н. Т. Примачев, Н. Н. Примачева, О. Ю. Вовк, Ксендзова Н. О. - Одесса: ОНМА, 2008. – 340 с.
5. Secretary-General of UNCTAD. United Nations Conference on Trade and Development [Электронный ресурс] : Review of Maritime Transport, 2012. –С. 196. – Режим доступа к отчету : <http://unctad.org/en/pages/Public>

*Рецензент д.э.н., профессор ОНМА Примачев Н.Т.
Эксперт редакционной коллегии к.э.н., доцент УкрГАЗТ Елагин Ю.В.*

УДК 343.979(100)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДЕТЕКТИВНОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ, ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ, СВІТОВИЙ ДОСВІД, РИНОК ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ

*Чердніченко О. Ю., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ),
Чердніченко А. О., аспірант (ХНУМГ ім. О.М. Бекетова)*

В статті розглядається сутність, роль, місце та поняття детективної (розшукової) діяльності, історія розвитку, світовий досвід, ринок приватної детективної діяльності в Україні. Пропонуються можливі варіанти її легалізації та законодавчого закріплення діяльності детективної (розшукової) діяльності в державі.

Ключові слова: детективна (розшукова) діяльність, безпека, суб'єкти детективної діяльності, законодавче закріплення детективної діяльності.

© Чердніченко О.Ю.,
Чердніченко А.О.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 45, 2014

ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ДЕТЕКТИВНОЙ (СЫСКНОЙ) ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ, ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ, МИРОВОЙ ОПЫТ, РЫНОК ЧАСТНОЙ ДЕТЕКТИВНОЙ (СЫСКНОЙ) ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Чередниченко А. Ю., к.э.н., доцент (УкрГАЗДТ),
Чередниченко А. А., аспирант (ХНУМГ им. А.М. Бекетова)

В статье рассматриваются сущность, роль, место и понятие (розыскной) детективной деятельности, история развития, мировой опыт, рынок частной детективной деятельности в Украине. Предлагаются возможные варианты ее легализации и законодательного закрепления (розыскной) детективной деятельности в государстве.

Ключевые слова: детективная (розыскная) деятельность, безопасность, субъекты детективной деятельности, законодательное закрепление детективной деятельности.

PROBLEMATIC ISSUES DETECTIVE (DETECTIVE) ACTIVITY IN UKRAINE, HISTORY OF DEVELOPMENT, THE WORLD EXPERIENCE IN THE MARKET OF PRIVATE DETECTIVE (DETECTIVE) ACTIVITY

Cherednichenko A. Yu, Ph.D., associate Professor (USA of RT),
Cherednichenko S. A., graduate (HOMG them. A. M. Beketov)

The article examines the nature, role, place and term of detective (detective) activity, history of development, the world experience in the market of private detective activity in Ukraine. Potential options of its legalization and formalization of the detective (detective) activity in the state. The existence of a law that specifically regulates legal relationships in the field of detective work, will promote a single state policy in the detective work that will allow to carry out effective state control over the legitimate use of firearms and special means by the officers of the detective organizations, to create conditions for the development of a civilized market of services, provided by the subjects of the specified activities, to prevent the entry into the market unprepared and bad actors, protection of rights and legitimate interests of citizens.

Keywords: detective (detective) activity, safety, subjects detective work, legislative strengthening detective work.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку громадянського суспільства, розширення демократичних принципів щодо захисту прав людини, захисту інтересів юридичних осіб особливої актуальності набуває процес розвитку послуг приватних охоронних та детективних структур, як певної альтернативи державним правоохоронним органам.

В теперішній час у Верховній Раді України зареєстровано та розглянуто в першому читанні проект закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність», згідно з яким суб'єктами приватної детективної діяльності визнаються:

1) приватні детективи – громадяни України, які отримали в установленому законодавством порядку свідоцтво про право на здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності;

2) приватні детективні агентства (бюро, товариства, контори, фірми), об'єднання приватних детективних підприємств та їхні філії, що отримали в установленому законодавством порядку дозвіл на реєстрацію та пройшли державну реєстрацію як юридичні особи [20].

Згідно із Проектом Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» об'єкти детективної діяльності можна визначити через окреслення кола функцій суб'єктів такої діяльності, а саме:

• збір відомостей з цивільних справ на

договірній основі з учасниками процесу;

• вивчення ринку, збір інформації для ділових переговорів, виявлення некредитоспроможних або ненадійних ділових партнерів;

• захист підприємств і фірм від незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю;

• встановлення обставин неправомірного використання в підприємницькій діяльності фірмових знаків і найменувань, недобросовісної конкуренції, а також розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю;

• встановлення авторів і відправників анонімних листів, розповсюджувачів відомостей, що ганьблять окремих осіб;

• з'ясування біографічних і інших даних, що характеризують особу, про окремих громадян (з їхньої письмової згоди) при укладенні ними трудових і інших контрактів;

• пошук безвісти зниклих громадян;

• пошук втраченого громадянами або підприємствами, установами, організаціями майна;

• збір відомостей за кримінальними справами на договірній основі з учасниками процесу. Протягом доби з моменту укладання контракту з клієнтом на збір таких відомостей детектив зобов'язаний письмово повідомити про це особу, що здійснює дізнання, слідчого, прокурора або суд,

у чиему провадженні знаходиться кримінальна справа.

Суб'єкти приватної детективної (розшукової) діяльності можуть надавати й інші детективні послуги, якщо вони не суперечать вимогам чинного законодавства України [19].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика організації детективної (розшукової) діяльності висвітлюється у працях багатьох вчених, зокрема: Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко [8], Т. Іванюта, А. Заїчковська [9], В. Калетняк [10], А. Крисін [11, 12], О. Костирін [13], Г. Леонова, О. Озаріна [14], В. Мачуський, В. Постульга [16], О. Литвин [17], І. Плохих [18], О. Сатановський [20] та М. Федорін [21]. Правові аспекти здійснення детективної діяльності знайшли своє відображення у законодавстві, зокрема [1-7, 19-20].

Історія появи приватної детективної діяльності пов'язується з Францією, а виникла вона більше 100 років тому, коли у цій країні відбулося значне зростання обсягів шахрайства в комерційній діяльності. На той час поява попиту на послуги детектива обумовлювалась потребою століття, а саме зростанням злочинів у комерційній сфері, коли все більше підприємств потерпали від шахрайства з боку партнерів та за окрему платню приватні детективи могли надати всю необхідну та корисну інформацію про потенційних партнерів. В багатьох випадках така обізнаність рятувала не тільки їх бізнес, але й життя.

Послуги детективів користувались попитом у зв'язку з тим, що вже тоді комерсанти не хотіли звертатись в державні правоохоронні органи зі своїми проблемами, що створювало підґрунтя для розвитку приватного детективного бізнесу. Звертаючись за послугами приватних детективів люди розуміли, що інколи зникла річ чи людина будуть знайдені значно швидше ніж вони б звернулись в правоохоронні органи.

В свою чергу, штат приватних детективних агентств формувався зазвичай із людей, які мали стаж роботи в правоохоронних органах, що дозволяло їм досить легко впоратись із будь-яким складним завданням.

Історія українських детективів розпочалась після розвалу Радянського Союзу. На даний час, в Україні діє багато приватних розшукових агентств. Однак, у зв'язку з відсутністю законодавчого врегулювання їх статусу, відсутністю чітких прав та обов'язків, багато з них не мають можливості легалізувати свою діяльність.

На даний час детективи діючи в рамках закону, добросовісно сплачуючи податки, самі змусені завуальовувати свою діяльність. Так, наприклад, окремі детективні агентства займаються видавничою діяльністю, або для отримання інформації проводять журналістські розслідування. Також, детективні агентства реєструються як консалтингові компанії, консультативні, юридичні

фірми, охоронні агентства чи адвокатські контори.

З юридичної точки зору в Україні, насамперед, через відсутність відповідного законодавства, можна говорити, що заборонена не детективна діяльність в цілому, а деякі її складові. Так, ст. 32 Конституції України забороняє будь-яке втручання в особисте і сімейне життя громадян України та не допускає використання конфіденційної інформації про людину без її згоди [1].

Світовий досвід переконує, що не всі види правоохоронних функцій у належному обсязі можуть виконувати державні органи.

У Великій Британії одна з найбільших приватних служб безпеки «Сек'юрітор» забезпечує охорону банків, приміщень фірм, коштів і коштностей під час їхнього перевезення, а також осіб, які підлягають депортації. За виконання цих послуг Міністерство внутрішніх справ країни щорічно сплачує приватним охоронцям і детективам один мільйон фунтів стерлінгів [10].

У США приватні охоронно-розшукові бюро вперше почали широко використовуватися на початку 30-х років, коли розгул злочинності, особливо в Нью-Йорку і Чикаго, набув загрозливих масштабів. Після Другої світової війни приклад США перейняли багато інших країн, і сьогодні в усьому світі функціонують десятки тисяч різних приватних розшукових бюро і служб безпеки. Тільки в США в них працює понад 1 млн співробітників. У Сполучених Штатах Америки нині питання діяльності недержавних служб безпеки належить до юрисдикції штатів. У 10 штатах взагалі немає правових норм, що регламентують діяльність таких організацій, а у 35 штатах діють закони, що безпосередньо стосуються приватних розшукових бюро і ставлять головною умовою їхньої діяльності реєстрацію й одержання ліцензій, які видають відповідні органи виконавчої влади штату або її офіційних представників, причому громадянство США всіх співробітників приватного охоронного підприємства – обов'язкова вимога в 16 штатах. У 22 штатах для реєстрації приватного охоронця або детектива необхідна характеристика чи рекомендаційний лист. Перешкодою для видачі ліцензії може бути колишнє психічне захворювання, зловживання алкоголем або звільнення зі збройних сил за провини, що компрометують звання військовослужбовця. Приватні служби безпеки беруть на роботу колишніх поліцейських, співробітників ФБР і ЦРУ, звільнених без стягнень, а також відставних військовослужбовців. Зростаючі потреби приватних охоронних підприємств у кадрах, які мають спеціальну підготовку, зумовили введення до програми навчання студентів багатьох американських коледжів і університетів різних курсів забезпечення безпеки. У деяких навчальних закладах упроваджено заочне навчання осіб, які вже

працюють у вищевказаних організаціях. Відповідно до закону, приватні охоронці, детективи й слідчі в США не мають права застосовувати такі процесуальні заходи: обшук помешкання, особистий обшук або арешт, проте їм можна затримувати осіб, підозрюваних у здійсненні злочину або в підготовці до здійснення злочину, з метою передачі їх в руки поліції [10].

Свою діяльність співробітники приватних охоронних організацій у США зобов'язані здійснювати лише відповідно до Конституції США та законодавчих актів штатів. У випадку порушення законів такі особи позбавляються дозволу на проведення розшукової діяльності, а в разі серйозних порушень можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності. Згідно з законом, приватні розшукові бюро самостійно або разом із правоохоронними органами можуть:

- збирати інформацію про злочини або погрози щодо уряду США й окремих штатів;
- встановлювати й одержувати біографічні й інші дані про певних громадян, організації, підприємства;
- займатися розшуком зниклих осіб;
- займатися розшуком загубленого або вкраденого майна;
- вести пошук свідків і збирати докази для правоохоронних і судових органів;
- здійснювати фізичну охорону фірм і приватних осіб тощо.

У Великій Британії відсутні будь-які законоположення або урядові розпорядження про обов'язкову реєстрацію приватних детективів. Із 2 тисяч детективів лише 300 зареєстровані як члени Інституту професійних слідчих, розташованого в м. Блекберн. Нині уряд країни вважає за необхідне ввести таку реєстрацію з обов'язковою спеціальною перевіркою детективів, оскільки попит на послуги приватних розшукових агентств постійно зростає. Агентства виконують деякі «специфічні» завдання, які для правоохоронних органів заборонені і вважаються незаконними:

- розробка заходів безпеки за контрактами з урядовими органами;
- ведення переговорів з терористами, що захопили заручників;
- виконання завдань клієнтів із спостереження за їхніми близькими родичами;
- виявлення фактів подружньої зради;
- установлення фінансового становища і кредитоспроможності майбутніх партнерів по бізнесу.

-У Німеччині приватне розшукове бюро має бути зареєстроване як «установа, що займається ремеслом (промислом)», оскільки «ставиться мета заробити гроші», і виконувати всі законоположення й постанови, що стосуються установ такого типу. Для засновника не потрібна фахова освіта або відповідний досвід роботи. Необхідною умовою для

утворення бюро є наявність мінімального капіталу, що становить 50 тисяч євро.

Приватні служби безпеки у Німеччині поділяються на дві групи:

- агентства, що надають фірмам і державним установам послуги із забезпечення безпеки об'єктів і осіб, які підлягають фізичній охороні;
- підрозділи охорони виробництва, створені самими фірмами й установами.

Для відкриття приватної служби безпеки (сюди також належать підрозділи охорони виробництва і спеціальні підрозділи із забезпечення фізичної безпеки клієнтів) і для укладення приватним охоронним підприємством контракту з будь-яким замовником (відомством, підприємством, фірмою), відповідно до федерального Закону про приватні підприємства, необхідно мати спеціальний дозвіл влади. У дозволі може бути відмовлено, якщо приватна служба не забезпечує належного рівня охорони або не має для цього достатніх професійних, фінансових, технічних та інших можливостей. Конкретні критерії «надійності безпеки» викладено у відповідних постановах і директивах федеральних земель [10].

У Китайській Народній Республіці кількість приватних охоронних підприємств досягла майже тисячі. Перші приватні охоронні підприємства в КНР виникли в містах, де найактивніше розвивалися нові форми господарювання, а також у спеціальних економічних зонах. У липні 1988 р. Держрада КНР затвердила Положення про приватні служби безпеки, розроблене міністерством громадської безпеки. Цей нормативний акт регламентує правовий статус приватних охоронних підприємств як госпрозрахункових і економічно самостійних організацій, що діють за контрактами, які укладаються з підприємствами й організаціями різних форм власності, так і тих, які співпрацюють з державними правоохоронними структурами. Досвід минулого свідчить про ефективність роботи приватних охоронних підприємств у сфері охорони об'єктів і певних громадян, консалтингових послуг, а також забезпечення громадського порядку під час проведення масових заходів. Характерно, що співробітникам приватних служб безпеки в Китаї заборонено мати при собі вогнепальну зброю або спеціальні засоби поліції, застосування яких може призвести до загибелі людей. В окремих випадках їм видають поліцейські кийки [12].

Аналіз інформації дає підстави зробити висновок про те, що приватні детективні бюро й служби безпеки в розвинутих країнах надають істотну допомогу місцевим правоохоронним органам у боротьбі з організованою злочинністю, порушеннями громадського порядку, промисловим шпигунством, шахрайством у бізнесі тощо.

У промислово розвинутих країнах на утримання служб безпеки виділяється до 20% місцевих прибутків за рік, які розподіляються таким

чином:

- на утримання фізичної охорони до 50%;
- на утримання технічної охорони до 30%;
- на інші способи забезпечення охорони та безпеки підприємства до 20%.

Найбільш детально серед країн СНД детективна діяльність регулюється в Російській Федерації, там Закон «Про приватну детективну і охоронну діяльність в Російській Федерації» прийнятий ще у березні 1992 року. В Росії зареєстровано близько 10 тис. приватних охоронних агентств, у яких працює майже 400 тис. співробітників. Більшість з них працює за досить поширеними напрямками, здійснюючи охорону (зокрема технічну й пожежну) закладів середнього і малого бізнесу, надаючи їх власникам особисту охорону, юридичну підтримку у разі повернення боргу тощо. Характерно, що до керівництва більшості таких служб безпеки входять колишні високопоставлені офіцери КДБ (МБ, ФСК, ФСБ), добре обізнані з агентурно-оперативною діяльністю [15].

Таким чином, світова практика діяльності приватних охоронно-детективних підприємств, тенденції її розвитку в умовах формування ринкових відносин дають змогу визначити такий перелік основних охоронних послуг і дій, спрямованих на зміцнення економічної безпеки:

- фізична охорона об'єктів і приватних осіб з використанням сучасних технічних засобів та спеціального обладнання;
- забезпечення інформаційної безпеки недержавних суб'єктів економічних відносин;
- інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницького ризику і захист комерційної таємниці;
- надання консультацій керівниками діючих підприємств і комерційних організацій з практичних питань комплексної безпеки;
- забезпечення безпеки комерційних об'єктів міської інфраструктури;
- участь у забезпеченні безпеки державних підприємств, різноманітних виставок, форумів, конгресів, симпозіумів, творчих фестивалів тощо;
- спільне з патрульно-постовою службою органів внутрішніх справ патрулювання в районах міста (за місцем реєстрації охоронного підприємства);
- забезпечення порядку в місцях проведення масових культурно-спортивних і видовищних заходів.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Проведений порівняльно-правовий аналіз регулювання та функціонування приватних детективних та охоронних підприємств на прикладі окремих держав дає підстави стверджувати, що приватні охоронні та детективні організації в цих державах посідають чільне місце в системі органів, які здійснюють профілактику правопорушень. У

деяких державах відсутній поділ, а саме: немає приватної охоронної та детективної діяльності. Це, на наш погляд, є недоцільним і підтверджується досвідом країн, в яких регулювання приватної охоронної та детективної діяльності здійснюється двома різними нормативними актами. У таких випадках здійснюється принципове розмежування компетенції.

Формування цілей статті. Визначити роль та місце приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні. На прикладі світового та історичного досвіду визначити перспективи та форми діяльності вітчизняних приватних детективних структур в державі в сучасних умовах.

Вклад основного матеріалу дослідження. В Україні на сьогодні означений вид діяльності офіційно не визнаний, а тому не знайшов свого законодавчого врегулювання, хоча фактично приватною детективною діяльністю займаються не тільки фізичні, а й юридичні особи.

Основоположними діючими на сьогоднішній день законодавчими актами у цій сфері правовідносин в Україні є:

- Конституція України,
- Господарський кодекс України,
- Господарський процесуальний кодекс України,
- Цивільний кодекс України,
- Цивільний процесуальний кодекс України,
- Кодекс України про адміністративні правопорушення,
- Кодекс адміністративного судочинства України,
- Кримінальний кодекс України,
- Кримінально-процесуальний кодекс України,
- Закони України “Про прокуратуру”, “Про міліцію”, “Про Службу безпеки України”, “Про державну податкову службу в Україні”, “Про оперативно-розшукову діяльність”, “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, “Про боротьбу з корупцією”, “Про інформацію”, “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про звернення громадян”, “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців”, “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства і суду”.

Діяльність приватних детективів та детективних агентств може здійснюватись виключно на основі свідчення про право на здійснення приватної детективної діяльності.

Приватні детективи чи детективні агентства не мають права здійснювати оперативно-розшукову діяльність, яка віднесена до виключної компетенції

державних органів.

Приватні детективи та працівники детективних агентств не є працівниками правоохоронних органів і вони не можуть користуватись повноваженнями, наданими законами України працівникам правоохоронних органів.

Згідно з Проектом Закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» детективна діяльність ґрунтується на принципах: законності; гуманності; соціальної справедливості; поваги до особистості, її прав і свобод; здійснюється при взаємодії з державними і громадськими організаціями з метою забезпечення правопорядку, попередження правопорушень і злочинів, а також захисту суспільних відносин від протиправних посягань.

Згідно з запропонованими положеннями проекту закону приватний детектив не може займати будь-яку посаду в органах державної влади і місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органах.

Приватний детектив має право:

- займатися детективною діяльністю як фізична особа;
- бути працівником детективного агентства;
- мати помічників;
- користуватися в своїй детективній діяльності особистими бланками та печатками (для довідок – гербовою), що виготовляються на особисте замовлення, за власний кошт, у встановленому чинним законодавством порядку;
- видавати своїм помічникам посвідчення, що виготовляються на особисте замовлення за зразком, погодженим із уповноваженим органом [20].

Громадянин України, який звертається за ліцензією про право на здійснення приватної детективної діяльності, зобов'язаний особисто подати до уповноваженого підрозділу необхідний перелік документів, передбачених Законом України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності". Свідоцтво про право на здійснення приватної детективної діяльності видається терміном на десять років. Одночасно із свідоцтвом видається посвідчення приватного детектива, зразок якого затверджується уповноваженим органом.

Свідоцтво про право на здійснення приватної детективної діяльності не слід видавати:

- особам, які не є громадянами України або не досягли 21-річного віку;
- особам, які зазначені у ч. 2 ст. 5 цього Закону;
- громадянам, які мають не погашену або не зняту в установленому порядку судимість;
- громадянам, які судом визнані недієздатними або обмежено дієздатними;
- громадянам, яким у встановленому законом порядку забороняється займатися

підприємницькою діяльністю;

- особам, яким у порядку встановленому законодавством України, було анульовано свідоцтво, якщо з дня анулювання свідоцтва минуло менше трьох років;

- особам, які не надали хоча б один із документів, необхідних для реєстрації.

Для отримання дозволу на реєстрацію детективного агентства засновники (засновник) подають до уповноваженого органу нотаріально засвідчені копії свідоцтв про право на здійснення приватної детективної діяльності засновників (засновника).

Орган, який видав свідоцтво про право на здійснення приватної детективної діяльності, має право його анулювати за умов, встановлених чинним законодавством України, а також у разі грубого або неодноразового порушення власником свідоцтва норм чинного законодавства, що регулює підприємницьку діяльність, прав, свобод і законних інтересів фізичних або юридичних осіб, гарантованих Конституцією України, якщо це встановлено рішенням або вироком суду, який набрав законної сили.

Діяльність приватних детективів та детективних агентств має полягати у наданні послуг на замовлення, а саме:

- пошук, збір, фіксація відомостей, потрібних для захисту законних прав та інтересів фізичних або юридичних осіб;
- пошук осіб, місцезнаходження яких невідоме, з'ясування причин і обставин зникнення, можливостей і умов їх повернення;
- розшук зниклого (втраченого або викраденого) майна, тварин;
- відтворення втраченої (зниклої) інформації з питань їх законних прав та інтересів;
- пошук і збір даних, які можуть бути приводом або підставою для звернення в правоохоронні органи або до суду;
- пошук і збір з відкритих джерел інформації з метою підготовки ділових переговорів, з'ясування фінансового стану, рівня реальної кредитоспроможності і надійності існуючих та потенційних ділових партнерів;
- з'ясування біографічних та інших даних, що характеризують особу;
- захист суб'єктів господарювання від незаконного (несанкціонованого) збирання з метою використання відомостей, що становлять комерційну таємницю;
- з'ясування обставин розголошення комерційної, банківської, науково-технічної або іншої інформації, що становить службову, комерційну або особисту приватну таємницю;
- пошук і виявлення фактів протиправного використання прав інтелектуальної власності, які є власністю замовника;
- інші послуги з детективної діяльності, які

не заборонені чинним законодавством [20].

Суб'єкти приватної детективної діяльності мають право вести пошук і збір даних лише в межах, не заборонених законом, з обов'язковим дотриманням обмежень, що передбачені ч. 2 ст. 32 Конституції України [1].

Приватні детективи, детективні агентства при здійсненні своєї професійної діяльності мають право відшукувати, отримувати та накопичувати потрібну інформацію всіма не забороненими законом методами, у тому числі:

- усно або письмово запитувати та отримувати від підприємств, установ, організацій, громадян, інших фізичних та юридичних осіб необхідну інформацію;

- ознайомлюватись на підприємствах, в установах, організаціях, у інших юридичних осіб з необхідною для виконання завдань замовника інформацією, матеріалами та документами (за винятком тих, таємниця яких охороняється законом);

- безперешкодно проводити зовнішній огляд споруд, приміщень, інших об'єктів, доступ до яких не обмежений;

- проводити зовнішній огляд закритих для вільного доступу споруд, приміщень, інших об'єктів за згодою їх власників або законних користувачів;

- відвідувати житлові та інші приміщення, проводити їх огляд за згодою їх власників, мешканців або уповноважених ними осіб для отримання потрібної для виконання завдання інформації і матеріалів;

- проводити огляд або вивчення матеріалів, предметів, документів за згодою їх власників або законних користувачів;

- отримувати на договірній основі письмові висновки та усні консультації фахівців та експертів з питань, що потребують спеціальних знань;

- здійснювати візуальний контроль у громадських місцях, транспорті та на відкритій місцевості;

- затримувати осіб, які були схоплені при скоєнні злочину або які в установленому законом порядку були оголошені в розшук, з негайною передачею затриманого в орган внутрішніх справ за місцем затримання;

- користуватись добровільною допомогою підприємств, установ, організацій, громадян, інших фізичних та юридичних осіб;

- виконувати інші дії, що не заборонені законами України [20].

Під час здійснення детективної діяльності не допускається порушення законних прав і свобод фізичних або юридичних осіб. Приватним детективам, їх помічникам, іншим співробітникам детективних агентств при здійсненні детективної діяльності слід заборонити:

- умисно вдаватись до дій, що порушують конституційні права і свободи громадян, становлять

загрозу їх життю, здоров'ю, гідності та майну;

- розголошувати або передавати іншим особам зібрану в ході здійснення детективної діяльності інформацію (за виключенням випадків, передбачених законом), використовувати її всупереч інтересам свого замовника або в інтересах третіх осіб;

- видавати себе за співробітників правоохоронних органів;

- свідомо вводити замовника в оману або фальсифікувати зібрані матеріали;

- здійснювати кіно- і фотозйомку, відео- та аудіозапис у службових та інших приміщеннях без згоди власників, користувачів цих приміщень або уповноважених ними осіб;

- передавати своє свідоцтво або посвідчення для використання іншим особам [20].

Для одержання інформації забороняється застосовувати такі технічні засоби, як психотропні, хімічні або інші речовини, що пригнічують волю людей чи завдають іншої шкоди їхньому здоров'ю або навколишньому середовищу.

Приватним детективам забороняється знімати інформацію з каналів зв'язку, здійснювати контроль кореспонденції та інші спеціальні заходи, проведення яких законами України дозволено лише правоохоронним органам за дозволом суду.

Органи державної влади та місцевого самоврядування сприяють приватним детективам та детективним агентствам в їх діяльності та не мають права втручатись у професійну детективну діяльність, за винятком випадків виявлення порушень законодавства в процесі цієї діяльності.

Замовниками послуг приватного детектива (детективного агентства) можуть бути фізичні та юридичні особи. Приватний детектив (детективне агентство) може надавати своїм замовникам послуги після укладення між приватним детективом (детективним агентством) і його замовником відповідної угоди (договору).

Одержані внаслідок приватної детективної діяльності матеріальні носії інформації з відомостями, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини, якщо вони не містять інформації про вчинення злочинних дій, зберігання не підлягають і мають бути знищені.

Приватний детектив (детективне агентство) не має права приймати замовлення на надання послуг з приватної детективної діяльності та укладати відповідну угоду із замовником послуг у разі, якщо:

- детективом (детективним агентством) надавались аналогічні послуги особам, інтереси яких суперечать інтересам замовника;

- приватний детектив (працівник детективного агентства) брав участь у кримінальній справі в якості дільника, слідчого, прокурора, судді, секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, представника потерпілого, цивільного позивача,

цивільного відповідача, свідка, перекладача, понятого;

- до детективного дослідження причетна посадова особа, з якою приватний детектив (співробітник детективного агентства) перебуває у родинних стосунках [19].

Контроль за дотриманням суб'єктами приватної детективної діяльності вимог законодавчих актів України здійснюється уповноваженим підрозділом Міністерства юстиції України у порядку, визначеному законом. Під час здійснення такого контролю співробітники відповідних державних органів мають право, у межах своєї компетенції, вимагати від приватних детективів, інших суб'єктів приватної детективної діяльності письмову або усну інформацію, необхідну для виконання контрольних функцій.

Висновки. Забезпечення безпеки громадян України і країни в цілому є першочерговим завданням держави. Однак діюче законодавство України у даній сфері відстає від реалій життя. Наявність закону, який спеціально регулює правовідносини у сфері детективної діяльності, буде сприяти забезпеченню єдиної державної політики у детективній діяльності, що дозволить здійснювати дієвий державний контроль за правомірним використанням вогнепальної зброї і спеціальних засобів співробітниками детективних організацій, створювати умови для розвитку цивілізованого ринку послуг, які будуть надаватися суб'єктами зазначеної діяльності, перешкоджати входженню в ринок непідготовлених і недобросовісних суб'єктів, захисту прав і законних інтересів громадян. В той же час, слід усвідомлювати, що детективні структури не повинні замінювати чи перебирати на себе функції державних правоохоронних органів. Саме тісна співпраця цих суб'єктів, в межах окреслених діючими законодавчими актами повноважень, сприятиме розвитку цілісної системи захисту інтересів фізичних та юридичних осіб в державі.

Можна вважати, що прийняття Верховною Радою України пропонованого законодавчого акту створить основу для розбудови правового поля регулювання детективної діяльності в Україні, буде сприяти наближенню його до законодавства розвинутих країн світу та Європейського Союзу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA-96-%D0%B2%D1%80>;
2. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N21-22, ст.144. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>;
3. Закон України «Про охоронну

діяльність»/Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>;

4. Закон України «Про засади державної політики у сфері господарської діяльності». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 9, ст. 79. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>;

5. Кодекс законів про працю України // Вісник Податкової служби України 2006, N22;

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів N 8376/1999;

7. Цивільний кодекс України // Офіційний Вісник України 2003, N 11, ст. 461;

8. Г.В.Козаченко, В.П.Пономарьов, О.М.Ляшенко. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. — К.:Лібра, 2003. — 280 с.;

9. Іванота Т.М., Заїчковський А.О. Економічна безпека підприємства. — Навчальний посібник. Київ, 2009. Режим доступу: <http://subject.com.ua/pdf/61.pdf>;

10. Каленяк В. Приватна охоронна діяльність: зарубіжний досвід та можливість його використання в Україні. Режим доступу: <http://www.info-pressa.com/article-87.html>;

11. Крысин А. В. Безопасность предпринимательской деятельности. М.: Финансы й статистика, 1996;

12. Крысин А. Частные службы безопасности КНР // Частный сыск. Охрана. Безопасность. — 1995. — № 1. — С. 89–90;

13. Користін О.Є. Економічна безпека – Навчальний посібник. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichna_bezpeka_-_koristin_oye;

14. Леонова Г.Г., Озаріна О.В. Досвід моделювання економічної безпеки зарубіжних підприємств. Стаття. Режим електронного доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Economics/24917.doc.htm;

15. Материали Всероссийской юбилейной конференции «Частные охраняемые предприятия России: состояние, тенденции и перспективы» 5 марта 2002 г. <http://www.ОХРАНА.ru>;

16. Мачуський В.В., Постульга В.С. Господарське законодавство. Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — 275 с.;

17. О.П. Литвин, Організаційно-правові засади безпеки підприємництва і проблеми з провадженням охоронної діяльності суб'єктів недержавної форми власності. Режим доступу: <http://www.antiterunity.org/ru/conferences/030409/speech/Litvin.php>;

18. Плохой І.І. Приватна детективна діяльність: чи буде вона? Стаття.- Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/pravo/2010_1/files/LA110_06.pdf;

19. Пояснювальна записка до Проекту Закону України «Про детективну діяльність». Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5380-1&skl=5;

20. Про приватну детективну (розшукову) діяльність: Проект закону України. — Режим доступу:

http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF4UO00I.html;
21. Сатановський О. Недержавна служба безпеки захищає бізнес: (Бесіда з віце-президентом Федерації недерж. служби безпеки України) // Час-Тіме. — 1999. — 2 березня. — С. 7;
22. Федорін М. Правове регулювання питань

забезпечення безпеки у сфері підприємництва. Стаття.— Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/Nzizvru/2011_6/p9_21.html;

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Компанієць В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Уткіна Ю.М.*

УДК 330.322.214

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Янченко Н. В., к.е.н., доцент (ХНУБА)

Передумовами подальшого розвитку іпотечного кредитування як форми залучення фінансових ресурсів є те, що активізація процесу іпотечного кредитування дозволить вирішити цілий ряд соціально-економічних проблем країни. По-перше, забезпечить розвиток довгострокового житлового будівництва. По-друге, вирішить проблему кредитування підприємств агропромислового комплексу. По-третє, сприятиме реформуванню економіки держави загалом.

Ключеві слова: іпотечне кредитування, будівельні організації, банківські системи, іпотечний ринок.

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИПОТЕЧНОГО КРЕДИТОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Янченко Н. В., к.е.н., доцент (ХНУБА)

Предпосылками дальнейшего развития ипотечного кредитования как формы привлечения финансовых ресурсов есть то, что активизация процесса ипотечного кредитования разрешит решить целый ряд социально-экономических проблем страны. Во-первых, обеспечит развитие долгосрочного жилищного строительства. Во-вторых, решит проблему кредитования предприятий агропромышленного комплекса. В-третьих, будет оказывать содействие реформированию экономики государства в целом.

Ключевые слова: ипотечное кредитование, строительные организации, банковские системы, ипотечный рынок.

PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF MORTGAGE LENDING IN UKRAINE

Yanchenko N. V., Candidate of Economic Sciences, associate professor (KhNUCA)

Prerequisites of further development of mortgage lending as forms of attraction of financial resources are that activation of process of mortgage lending it will allow to solve a number of social and economic problems of the country. First, it will provide development of long-term housing construction. Secondly, it will solve a problem of crediting of the enterprises of agro-industrial complex. Thirdly, it will render assistance to reforming of economy of the state in whole.

The mortgage crediting can become one of the most important factors of improvement of population lives quality and it will allow to decide a number of socio-economic problems and it will be instrumental in the improvement of housings terms of population and decrease tension in society in a social sphere, and, on the whole, it will promote the investment attractiveness of Ukraine.

Keywords: mortgage lending, construction organizations, banking systems, mortgage market.

Актуальність теми дослідження. Складність проблеми іпотечного кредитування полягає у тому, що воно може бути і причиною покращення інвестиційного клімату країни, і чинником глибокої кризи. Незважаючи на те, що іпотечне кредитування — це сфера довгострокового вкладення капіталу або його інвестування, але такий кредит не завжди має інвестиційну природу (наприклад, кредит на об'єкти житлової та аграрної

іпотеки), що ускладнює функціонування іпотечного ринку за складовими його сегментів. До того ж, на практиці в процесі іпотечного кредитування часто виникають проблеми з реалізацією нерухомості, оскільки вона не відноситься до розряду високоліквідних активів. Разом з тим, нерухомість як об'єкт іпотечного кредиту, має ряд суттєвих переваг. Вона майже ніколи не втрачає повністю своєї вартості (цінності), а з часом, як свідчить